

Fru Fønss

I det nette Anlæg bagved Pavernes gamle Palads i Avignon staar der en Udsigtsbænk, hvorfra man ser hen over Rhonen, over Durances Blomsterbed, over Høje og Marker og over en Del af Byen.

En Oktobereftermiddag sad der paa denne Bænk to danske Damer, en Enkefru Fønss og hendes Datter Ellinor.

Skjønt de havde været her et Par Dage, og skjønt de allerede kjendte den Udsigt, der laa for dem, saare vel, sad de dog endnu og undrede sig over, at der saae saadan ud i Provence.

At det virkelig var Provence! En leret Flod, med Flager af dyndet Sand og uendelige Bredder af stengraat Grus; saa blegbrune Marker uden et Græsstraa, blegbrune Skrænter, blegbrune Højder og støvlyse Veje, og hist og her hos de hvide Huse Grupper af sorte Træer, fuldstændig sorte Buske og Træer. Over alt dette en hvidlig, lyssitrende Himmel, der gjorde Alting endnu blegere, endnu mere tørt og trættende lyst, ikke et Glimt af frodig, mættet Lød, lutter sultne, solpinte Farver, og ikke en Lyd i Luften, ikke en Le, der hug igjennem Græsset, ikke en Vogn, der skramlede henad Vejene; og Byen der til begge Sider ligesom bygget af Stilhed, med alle de middagstavse Gader, alle de døvstumme Huse med hvert Skodde, hver Jalousie lukket i, lukket i hvert eneste; Huse, der hverken kunde høre eller se.

Fru Fønss havde kun et resigneret Smil overfor denne livløse Ensformighed, men Ellinor gjorde den synligt nervøs, ikke livligt ærgerlig nervøs, men klynkende og mat, som man kan blive det ved et døgnlangt Regnvejr, naar alle Ens triste Tanker regner ned med, eller ved et Stueuhrs idiotisk trøstende Dikken, naar den samme Kjæde af luvslidte Drømme mod Ens Villie hasper rundt i Ens Hjerne, og knyttes sammen og gaar i Stykker og knyttes sammen igjen i een kvalmende Uendelighed. Det tog ligefrem legemligt paa hende, dette Landskab, og førte hende en Afmagt nær, saaledes havde det idag svoret sig sammen med Erindringer om et Haab, der var bristet, og om lifligt søde Drømme, der nu kun var sygnende vamble, Drømme, som hun rødmede skamrød ved at mindes og dog aldrig kunde glemme. Og hvad havde det saa med Egnen her at gjøre, Slaget havde jo truffet hende langt herfra, i hjemlige Omgivelser, ved vatret Sund, under lysgrønne Bøge, og dog havde hver blegbrun Bakkebølge det paa sine Læber, og hvert grønskoddet Hus stod og tav med det her.

Det var den gamle Sorg for unge Hjærter, det, der var mødt hende, hun havde elsket en Mand og troet paa Kjærlighed igjen, og saa havde han pludseligt kaaret sig en anden; hvorfor, til hvad? hvad havde hun gjort ham? hvad havde hun forandret sig, var hun ikke den samme? og alle de evige Spørgsmaal om igjen. Hun havde ikke sagt et Ord til sin Moder, men hendes Moder havde forstaaet det hver Smule og havde været saa omhyggelig for hende; hun kunde have skreget ved denne Omhu, som vidste og slet ikke maatte vide, og hendes Moder havde forstaaet det ogsaa, og saa var de rejst.

Hele Rejsen var blot for at hun skulde glemme.

Fru Fønss behøvede ikke at gjøre Datteren sky ved at se paa hendes Ansigt, for at vide, hvor hun var henne; blot hun holdt Øje med den nervøse lille Haand, der laa ved

hendes Side, og som strakte sig saa magtløs fortvivlet paa Bænkens Tremmer, for hvert Øjeblik at forandre Stilling, ligesom en Febersyg, der flytter sig i sin hede Seng; blot hun gjorde det, saa paa denne Haand, saa vidste hun ogsaa, hvor livstræt de unge Øjne stirrede ud for sig, hvor forpint det fine Ansigt sitrede i hvert Drag, hvor blegt det var i sin Liden og hvor sygeligt Aarerne blaanede frem under Tindingernes skære Hud.

Det gjorde hende saa ondt for hendes lille Pige, og hun vilde saa gjerne have havt hende lænet op mod sit Bryst for at aande alle de Trøstens Ord ned over hende, som hun kunde tænke; men hun havde den Tro, at der er Sorger, der skal dø i Løndom og som ikke maa faa Lov at skrige ud i Ord, end ikke mellem Moder og Datter, at ikke en Dag under nye Forhold, naar Alting vil bygge sig op til Henrykkelse og til Lykke, at saa ikke disse Ord skal være der som en Hindring, Noget, der tynger og gjør ufri, fordi den, der har sagt dem, vil høre dem ligge og hviske i en Andens Sind, tænke sig dem seet paa, vendt og drejet i en Andens Tanker.

Og saa ogsaa det, at hun var bange for at gjøre Datteren Skade ved at gjøre hende Fortroligheden let, hun vilde ikke have Ellinor til at rødme for sig, hun vilde ikke, hvor meget det saa kunde lette, hjælpe hende over den Ydmygelse, der ligger i, at lægge sin Sjæls de lønligst egne Vraaer aabne for en Andens Øje, tværtimod, saa meget tungere det end gjorde det for dem begge, saa var hun glad ved, at den Sjælens Fornemhed, der var hos hende selv, den fandt hun igjen i en vis sund Stivhed hos sin unge Datter.

En Gang — der var en Gang for mange, mange Aar siden, da hun selv var saadan en attenaars Pige, da havde hun elsket af hele sin Sjæl, med hver Sans i sit Legeme, hvert Livshaab, hver Tanke; og det havde ikke maattet være, ikke kunnet blive; han havde kun havt sin Troskab at byde paa, til at prøve i en uendelig Forlovelse, og der var Forhold i hendes Hjem, der ikke kunde vente. Saa havde hun da taget ham, de havde givet hende, ham, der var disse Forholds Herre. De blev gift, saa kom Børnene, Tage, Sønnen, der var med her i Avignon, Datteren, der sad ved hendes Side, og det var blevet meget bedre end hun havde kunnet vente, baade lysere og lettere. Otte Aar varede det, saa døde Manden, og hun sørgede over ham af et oprigtigt Hjærte, thi hun havde lært at holde af denne fine, tyndblodede Natur, der med en anspændt, egoistisk Kjærlighed næsten sygeligt elskede, hvad der ved Slægt og Familjebaand hørte den til, og som af hele den store Verden derude ikke brød sig om Andet end om, hvad den mente, blot dens Mening, ikke Andet. Efter Mandens Død havde hun saa levet meget for sine Børn, men havde ikke stænget sig inde med dem, havde taget Del i Selskabslivet, som det for en saa ung og formuende Enke var naturligt, og nu var hendes Søn enogtyve Aar gammel, og hun selv havde ikke mange Dage tilbage inden hun var fyrge. Men hun var smuk endnu, der var ikke et graat Stæk i hendes tunge, dunkelblonde Haar, ikke en Rynke om de store, frejdige Øjne, og Figuren var slank i dens formbeherskede Fylde. De kraftige, linjefine Træk blev hævet frem ved den dunklere, mer farvedybe Teint, som Aarene havde givet hende, men der var en Sødme i Smilet om hendes dybt indvigede Læber, en næsten forjætningsfuld Ungdom i hendes brune Øjnes blødt duggede Tindren, som gjorde Alting mildt igjen og blidt. Og dog var der saa atter Kindens alvorligt store Runding, den modne Kvindes viljestærke Hage.

»Nu kommer Tage vist,« sagde Fru Fønss til Datteren, da hun hørte Latter og nogle danske Udraab paa den anden Side af den tykke Hæk af Avnbøg.

Ellinor tog sig sammen.

Og der var Tage, Tage og Kastagers, Grosserer Kastager fra Kjøbenhavn med Søster og Datter; Fru Kastager laa syg derhjemme paa Hotellet.

Fru Fønss og Ellinor gjorde Plads for de to Damer, Herrerne forsøgte et Øjeblik at konversere staaende, men lod sig snart lokke af den lave Graastensmur, der omgav Udsigtspunktet, og saa sad man der og talte lige det nødvendigeste, for de Nysankomne var trætte af en lille Jærnbaneudflugt ud i det rosenblussende Provence.

»Hov!« raabte Tage og slog sig med den flade Haand paa sine lyse Benklæder, »se der!«

Man saae.

Ude i det brune Landskab viste der sig en Støvsky, over den en Støvkappe, midt imellem begge øjnedes der en Hest. »Det er den Englænder, jeg talte om, der kom forleden,« sagde Tage henimod Moderen. »Har De set Nogen ride saadan?« vendte han sig mod Kastager, »han minder mig om en Gaucho«.

»Mazeppa?« sagde Kastager spørgende.

Rytteren forsvandt.

Saa rejste man sig og begav sig paa Vej til Hotellet.

Disse Kastagers havde man truffet i Belfort, og da de skulde samme Tur, ned igjennem Sydfrankrig og langs ad Rivieraen, var man foreløbig fulgtes. Her i Avignon var saa begge Familjer standset, Grossererens, fordi Fruen havde faaet ondt i en Aareknude, Fønss'es, fordi Ellinor øjensynligt trængte til Ro.

Tage var henrykt over dette Samliv, thi han forelskede sig Dag for Dag mere og mere uhelbredeligt i den nydelige Ida Kastager, men Fru Fønss var ikke saa godt fornøjet, thi vel var Tage meget sikker og udviklet for sin Alder, men det havde jo slet ikke Hast med nogen Forlovelse, og saa desuden denne Kastager. Ida var en prægtig lille Pige, Fruen var en meget dannet Dame af udmærket Familie, og Grossererens selv var baade dygtig, rig og brav, men der var et Skjær af Latterlighed over ham, og der kom et Smil om Folks Læber eller et Blink i deres Øjne, naar man nævnede Grosserer Kastager. Han var nemlig saa ildfuld og saa saa overordenlig begejstret, var det saa aabenhjærtigt, saa larmende og saa meddelsomt, og derfor var det, for der fordres jo nu netop saa megen Diskretion for at omgaaes med Begejstring. Men Fru Fønss holdt ikke af at tænke paa, at man nævnede Tages Svigerfader med et Blink i Øjet, et Smil om Munden, og derfor holdt hun sig lidt kølig overfor Familien, til stor Sorg for den forelskede Tage.

Næste Dags Formiddag var Tage og hans Moder gaaet hen for at se paa Byens lille Museum. De fandt Porten aaben, men Dørene ind til Samlingen lukkede; og at ringe viste sig at være frugtesløst. Imidlertid gav Porten Adgang til det ikke synderlig store Gaardsrum, der var omgivet af en nylig hvidtet Buegang, hvis korte, tyklivede Søjler stivede hinanden af med sorte Jærnstænger.

De gik rundt og saae paa hvad der var stillet op langs Væggen, romerske Gravmæler, Stykker af Sarkofager, en hovedløs Draperifigur, to Ryghvirvler af en Hvalfisk og en Række arkitektoniske Detailler.

Paa alle Mærkværdighederne var der friske Spor af Murerens Kalkkost.

Saa var de ved deres Udgangspunkt igjen.

Tage løb op ad Trappen for at se ad, om der dog ikke et Steds i Huset skulde være Folk, og Fru Fønss gav sig til at spadserere frem og tilbage i Buegangen.

Som hun var paa Tur op efter Porten, viste der sig for Enden af Gangen, lige foran hende, en høj, skægget Herre med et solbrunt Ansigt. Han havde en Rejsebog i Haanden, lyttede tilbage og saae saa frem for sig hen paa hende.

Hun kom straks til at tænke paa Englænderen fra i Gaar.

»Undskyld Frue,« begyndte han spørgende, og hilste.

»Jeg er Fremmed,« svarede Fru Fønss, »der synes ikke at være Nogen hjemme, men min Søn er løben ovenpaa for at se ad . . .«

Disse Ord veksledes paa Fransk.

I det Samme kom Tage til, »jeg har været helt rundt,« sagde han, »ogsaa inde i en Lejlighed, men der var ikke en Kat.«

»Jeg hører,« sagde Englænderen, denne Gang paa Dansk, »at jeg har den Fornøjelse at være sammen med Landsmænd.«

Han hilste atter og gik nogle Skridt tilbage, som for at antyde, at han kun havde sagt dette for at de kunde vide, at han forstod hvad de talte; men pludselig traadte han endnu nærmere end før, med et spændt, bevæget Udtryk i sit Ansigt, og sagde: »for det skulde da ikke være, at Fruen og jeg er gamle Bekjendte?«

»Er det Emil Thorbrøgger?« udbrød Fru Fønss, og rakte Haanden frem.

Han greb den. »Ja, det er mig,« sagde han glad, »og det er Dem!«

Han havde næsten Taarer i Øjnene, da han saae paa hende.

Fruen forestillede Tage som sin Søn.

Tage havde aldrig i sit Liv hørt denne Thorbrøgger nævne, men han tænkte ikke paa det, bare paa at Gauchoen var faldet ud til at blive en Dansker, og da der blev en Pavse, og Nogen skulde sige Noget, kunde han ikke lade være med at udbryde: »og jeg, der igaar sagde, at De mindede mig om en Gaucho!«

Ja det, svarede Thorbrøgger, var da ogsaa saa temmelig nær ved Sandheden, eftersom han i enogtyve Aar havde levet midt inde paa Sletterne i La Plata og ganske vist i alle de Aar været mer til Hest end til Fods.

Og nu var han kommet her til Evropa!

Ja, nu havde han solgt sin Jord og sine Faar og var kommen for at se sig om i denne gamle Verden, hvor han hørte hjemme; men med Skam at tale om, maatte han sige, at han tidt og ofte fandt det meget kjedeligt, saadan at rejse for sin Fornøjelse.

Han havde maaske Hjemve efter Prairierne?

Nej, han havde aldrig havt nogen Længsel efter Steder eller Lande, han troede det var blot det daglige Arbejde han savnede.

Saadan taltes der nu en Stund. Endelig kom Kustoden, ophedet og forpustet, med Salathoveder under Armen og et Knippe brandrøde Tomater i Haanden, og de blev lukket ind i den lille, beklumrede Malerisamling, hvor de kun fik det allervageste Indtryk af den gamle Vernets gullige Uvejrsskyer og sortladne Vande, medens de

derimod gjorde sig ganske vel bekendt med hinandens Liv og Skjæbne i de mange Aar, der var gaaet hen, siden de skiltes.

For det var jo ham, hun havde elsket, den Gang hun bandtes til en Anden; og i de Dage, der nu kom, hvor de var meget sammen, og hvor de Andre, i Følelsen af, at saa gamle Venner maatte have meget at sige hinanden, saa ofte lod dem ene, i de Dage mærkede de snart begge To, at hvormeget de saa i Aarenes Løb havde forandret sig, deres Hjærter havde Intet glemt.

Maaske var det ham, der først blev det vaer, thi hele Ungdommens Usikkerhed, dens Sentimentalitet og dens elegiske Længsler kom over ham med det Samme, og han led derved, det var den modne Mand imod, saadan med Et at være berøvet den Livsro, den Selvsikkerhed, som han i Tiden havde erhvervet, og han ønskede sig sin Kjærlighed anderledes præget, vilde, den skulde været mere værdig, mere fattet.

Hun følte sig ikke yngre, syntes hun, men det var hende, som i hendes Sjæl et standset, opstæmmet Taarevæld var bristet aabent igjen og atter var begyndt at rinde; og det var saa lykkeligt og lettende at græde, og hun havde en Rigdomsfølelse over for disse Taarer, som var hun mere værd og Alting hende mere værd igjen; en Ungdomsfølelse tilsidst.

En Aften en af disse Dage sad Fru Fønss ene hjemme, Ellinor havde lagt sig tidligt, og Tage var gaaet med Kastagers i Theatret. Hun havde siddet der i det kjedelige Hotelværelse og drømt i det Halvmørke, et Par Lys kunde fremkalde, til Drømmene var gaaet istaa af den evindelige Kommen og Kommen igjen, og hun var bleven træt, men af den blide, smilende Træthed, der breder sig over En, naar lykkelige Tanker er ved at slumre hen i Ens Sind.

Hun kunde ikke blive siddende her og se hen for sig hele Aftenen uden saa meget som en Bog, og det vilde vare mer end en Time endnu, inden Theatret var forbi; saa gav hun sig til at gaa op og ned ad Gulvet, standsede foran Spejlet og rettede paa sit Haar.

Hun kunde jo gaa ned i Læsekabinettet og se paa de illustrerede Blade. Der var altid tomt der paa denne Tid af Aftenen.

Hun kastede et stort, sort Kniplingsslør over Hovedet og gik ned.

Jo, der var tomt.

Det lille, tætmeublerede Værelse var blændende oplyst af et halvt Dousin brede Gasblus; der var hedt derinde og Luften næsten svidende tør.

Hun trak Sløret ned om Skuldrene.

De hvide Blade der paa Bordet, Mapperne med deres store Guldbogstaver, de tomme Fløjelsstole, Gulvtæppets regelmæssige Kvadrater og Reppsgardinernes ligestøbte Folder, det saae Altsammen saa stumt ud i dette stærke Lys.

Hun drømte endnu, og drømmende stod hun og lytted til Gasblussenes langtonede Syngen.

Man kunde næsten blive svimmel af den Varme.

Langsomt rakte hun, for at støtte sig, op efter en stor, tung Bronzevase, der var anbragt paa en Konsol paa Væggen, og greb i dens blomsterknudrede Kant.

Det var bekvemt at staa saadan, og Bronzen var saa dejlig kølig imod hendes Haand. Men som hun stod der, kom noget Andet til. Hun begyndte at føle det som en

Tilfredsstillelse for sine Lemmer, for sit Legeme, den plastisk skønne Stilling, hvori hun var sunken hen, og Bevidstheden om, hvor godt det klædte hende, om den Skjønhed, der var over hende i dette Øjeblik, og selve den legemlige Fornemmelse af Harmoni, det samlede sig til en Følelse af Triumf, strømmede som en underlig festlig Jubel igjennem hende.

Hun syntes sig saa stærk i denne Stund, Livet laa for hende som en stor og straalende Dag, og ikke mere som en Dag, der holder imod Tusmørkets stille, vemodsfulte Timer, men som et stort og vaagent Spand af Tid, med hede Pulse bankende i hvert Sekund, med Lysets Lyst, med Handling og med Fart, og en Uendelighed udadtil og indad. Og hun begejstredes ved Livets Fylde og længtes mod den med en Rejsefebers Svimmelhed og Gløden.

Længe stod hun saadan, betagen af sine Tanker, glemmende Alt omkring sig. Saa, pludseligt, ligesom hørte hun Tavsheden derinde, Gasflammerens langtonede Syngen, og hun lod Haanden falde ned fra Vasen, satte sig ved Bordet og begyndte at blade i en Mappe.

Hun hørte Skridt, der gik Døren forbi, hørte dem vende om, og saa saa Thorbrøgger træde ind.

Der veksledes et Par Ord, men da hun syntes optaget af sine Billeder, gav ogsaa han sig til at se i de Journaler der laa. Meget interesserende de ham imidlertid næppe, for da hun noget efter saa op, mødte hun hans Blik, der stirrede forskende over paa hende.

Han saa ud, som om han var lige ved at ville tale, og der var et nervøst, besluttet Udtryk om hans Mund, som sagde hende saa bestemt hvad de Ord vilde blive, at hun rødmede, og instinktmæssig, ligesom for at holde Ordene tilbage, rakte sit Billedblad over Bordet til ham og pegede paa en Tegning deri af nogle Pampasryttere, der slynged Lassoer efter vilde Tyre.

Han var ogsaa lige ved at lade sig lokke til en Spøg om Tegnerens naive Forestillinger om den Kunst, at kaste med Lasso; det var det jo saa fristende let at tale om, i Modsætning til det, han havde i Tanker, men saa tog han resolut og skjød Bladet til Side, bøjede sig lidt frem imod Bordet og sagde: "jeg har tænkt saa meget paa Dem siden vi mødtes, jeg har altid tænkt saa meget paa Dem, baade den Gang i Danmark og derovre hvor jeg har været. Og jeg har altid elsket Dem, og naar jeg nu sommetider synes jeg aldrig har elsket Dem før nu, vi igjen har truffet hinanden, saa er det ikke sandt, saa stor min Kjærlighed ogsaa er, for jeg har altid elsket Dem, jeg har elsket Dem altid. Og dersom jeg nu maatte faa Lov til, at De skulde være min, De kan ikke forstaa, hvad det vilde være for mig, om De, der har været taget fra mig i saa mange Aar, om De vilde komme tilbage."

Han tav et Øjeblik, saa rejste han sig og kom nærmere hen til hende.

"Aa, men saa sig dog et Ord, jeg staar her og taler som iblinde, jeg maa jo tale til Dem som til en Tolk, en Fremmed, der skal sige det igjen til det Hjærte, jeg taler til, jeg veed jo ikke ... staa og veje mine Ord ... jeg veed jo ikke hvor fjærn eller hvor nær, jeg tør jo ikke give den Lyd, den Tilbedelse, der opfylder mig — eller tør jeg?"

Han lod sig synke ned paa en Stol ved hendes Side.

"Turde jeg, behøvede jeg ikke at frygte, — er det sandt! aa Gud velsigne Dig, Paula!"

"Der er ingen Ting, der skal holde os adskilt længer," sagde hun, med sin Haand i hans, "hvad der saa kommer, jeg har Ret til at være lykkelig en Gang, til at leve fuldt ud en Gang paa min Natur, leve mine Længsler og mine Drømme. Jeg har aldrig resigneret; fordi Lykken ikke kom til mig, troede jeg dog aldrig, at Livet var lutter Tarvelighed og Pligt jeg vidste, der var Lykkelige til."

Tavs kyssede han hendes Haand.

"Jeg veed," sagde hun sørgmodigt, "de, der vil dømme mig mildest, de vil unde mig den Lykke det er mig, at vide mig elsket af Dig, men de vil ogsaa sige, at det skulde være mig nok."

Men det vilde aldrig være mig nok, og Du kunde aldrig have Ret til at slippe mig saadan."

"Nej," sagde hun, "nej."

Lidt efter gik hun saa op til Ellinor.

Ellinor sov.

Fru Fønss satte sig ved hendes Seng og saa paa det blege Barn, hvis Træk kun utydeligt kunde skimtes i Natlampens gule, fattige Skjær.

For Ellinors Skyld maatte de vente. Om et Par Dage vilde de skilles fra Thorbrøgger og tage til Nizza og blive der alene; hele den Vinter vilde hun leve for at faa Ellinor rask. Men imorgen vilde hun fortælle Børnene hvad der var sket, og hvad der var i Vente. Hvordan de saa vilde tage det, det var hende umuligt at leve sammen med dem Dag ud og Dag ind, næsten lukket ude fra dem ved en saadan Hemmelighed. Og de maatte jo ogsaa have Tid til at vænne sig til Tanken; for til en Skilsmisse imellem dem vilde det jo blive, større eller mindre, det kom an paa Børnene selv. Hvad Ordningen af deres Liv, i Forhold til hende og til ham, angik, der skulde de raade helt. Hun vilde Ingenting fordre. Her var det til dem at give.

Hun hørte Tages Skridt inde i Salonen og gik ind til ham.

Han var paa een Gang saa straalende og saa nervøs, at Fruen straks tænkte, at der var sket noget, og hun anede ogsaa hvad.

Men han, der vilde finde et Slags Indledning til det, han havde paa Hjærte, sad og talte sig distrahit om Theateret, og først da hans Moder gik hen til ham og lagde sin Haand paa hans Pande, og tvang ham til at se op paa sig, fik han fortalt, at han havde friet til Ida Kastager og faaet: Ja.

Længe talte de saa om det, men Fru Fønss følte hele Tiden, at der over det hun sagde var en Kølighed, som hun ikke kunde overvinde, fordi hun frygtede for at stemme altfor meget i med Tage, paa Grund af den Bevægelse, hvori hun selv var, og saa ogsaa det, at hun ikke kunde taale, at hendes mistroiske Tanker tænkte sig paa Spor efter selv den svageste Skygge af Forbindelse mellem det, at hun var venlig iaften, og det, hun vilde fortælle imorgen.

Tage mærkede imidlertid ingen Kølighed til.

Det var ikke meget, Fru Fønss fik sovet den Nat, hun havde altfor mange Tanker til at holde sig vaagen med. Hun tænkte paa, hvor underligt det var, at han og hun skulde mødes, og at de, da de mødtes, skulde holde af hinanden som i gamle Dage.

Men det var gamle Dage, især for hende, hun var jo ikke, hun kunde ialt Fald ikke være ung længer. Og det vilde vise sig, han vilde komme til at maatte bære over med hende, vænne sig til, at det var længe siden hun var atten Aar ung. Men hun følte sig ung, hun var det i saa mange Henseender, og alligevel var der det, at hun havde Bevidstheden om sine Aar; hun saae det saa tydeligt i tusinde Bevægelser, i Miner og Gestus, i Maaden hun vilde komme paa efter et Vink, Maaden, hvorpaa hun vilde smile ved et Svar, ti Gange om Dagen vilde hun gjøre sig gammel i det, fordi hun vilde mangle Modet til i det Ydre at være saa ung som sit Sind.

Og Tanker kom og Tanker gik, men gennem det Altsammen brød idelig det samme Spørgsmaal frem, om hendes Børn, hvad de vilde sige.

Det var op paa Formiddagen den næste Dag, at hun æskede Svaret.

De sad i Salonen.

Hun sagde, at hun havde noget Vigtigt at lade dem vide, Noget, som vilde gjøre en stor Forandring for dem alle, Noget, som vilde komme dem meget uventet. Hun bad dem om at høre det, saa roligt som de kunde, og ikke lade sig rive hen til ubetænksomme Ting af det første Indtryk; for de maatte vide, at det, hun vilde fortælle dem, var fast afgjort, og at Ingenting, de kunde sige, vilde faa hende til at forandre det.

"Jeg vil gifte mig igjen," sagde hun, og hun fortalte dem, hvordan hun havde elsket Thorbrøgger, før hun kjendte deres Fader, hvordan hun var bleven skilt fra ham, og hvordan de nu havde fundet hinanden.

Ellinor græd, men Tage havde rejst sig fra sin Plads, helt forvildet, saa var han gaaet hen til hende, havde lagt sig ned paa sine Knæ foran hende og grebet hendes Haand, som han hulkende, halvt kvalt af Bevægelse, trykkede imod sin Kind, med en usigelig Ømhed, med et Udtryk af Raadvildhed i hvert Træk i sit Ansigt.

"Aa, men Moder, kjæreste Moder! hvad har vi dog gjort Dig, har vi ikke elsket Dig altid, har vi ikke, baade naar vi var hos Dig og naar vi var borte fra Dig, længtes ind imod Dig som mod det Bedste vi ejede i Verden. Fader har vi jo ikke kjendt uden gennem Dig, det er Dig, der har lært os at elske ham, og naar Ellinor og jeg holder saa meget af hinanden, er det saa ikke, fordi Du Dag i Dag, utrættelig har vist den Ene, hvad det var, der var værd at elske hos den Anden, og har det ikke været saadan med hvert Menneske vi har knyttet os til, har vi ikke Alting fra Dig! Alting har vi fra Dig, og vi tilbeder Dig Moder, dersom Du vidste ... aa, Du aner ikke, hvor tidt vor Kjærlighed til Dig higer efter at gaa over alle Bredder og Grændser, op imod Dig, men det er Dig igjen der har lært os at holde den nede, og vi tør aldrig komme Dig saa inderlig nær, som vi saa gjerne vilde. Og nu siger Du, Du vil helt tage Dig bort fra os, ganske skubbe os til Side! men det er jo umuligt, hvad kunde den, der mente os det værst i Verden, gjøre mod os, der var saa frygteligt som det, og Du mener os det jo ikke værst i Verden, Du mener os det jo godt, hvor kan det saa være muligt. Skynd Dig at sige, det var ikke sandt, sig det var ikke sandt Tage, det var ikke sandt Ellinor."

"Tage, Tage, kom dog til Dig selv og gjør det ikke saa tungt, baade for Dig selv og for os Andre."

Tage rejste sig.

"Tungt!" sagde han, "tungt, tungt, aa gid det ikke var Andet end tungt, men det er jo frygteligt, — unaturligt; det er til at blive vanvittig over at tænke paa. Aner Du ogsaa virkelig, hvad det er, Du har givet mig at tænke paa? Min Moder givet ind under en fremmed Mands Kjærtegn, min Moder attraaet, favnet og favnende igjen, aa, det er Tanker for en Søn, Tanker værre end den værste Forhaanelse, — men det er umuligt, det skal være umuligt, det skal, for skulde der ikke være saamegen Magt i en Søns Bønner! Ellinor, sid ikke der og græd, kom og hjælp mig med at bede Moder om at have Medlidenhed med os."

Fru Fønss gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden og sagde: "lad Ellinor være, hun kan være træt nok endda, og jeg har jo desuden sagt Jer, at der kan Ingenting forandres."

"Jeg vilde ønske jeg var død," sagde Ellinor, "men det er sandt alt hvad Tage siger, Moder, og det kan aldrig være Ret af Dig, nu i den Alder vi er, at give os en Stedfader."

"Stedfader," raabte Tage, "jeg vil ikke haabe han vover blot et Øjeblik ... Du er gal, hvor han gaar ind, der gaar vi ud, der er ikke den Magt paa Jorden, der skal faa mig til at taale det mindste Fællesskab med det Menneske. Det er til Moder at vælge; — men ham eller os! Gaar de Nygifte til Danmark er vi landsforviste, bliver de her, bliver vi ikke."

"Er det din Mening, Tage?" spurgte Fru Fønss.

"Jeg troer ikke Du tvivler; tænk blot det Familjeliv: Ida og jeg siddende derude paa Terrassen en Maaneskinsaften, og der er Nogen der hvisker bagved Laurbærbuskettet, og Ida spørge hvem det er der hvisker, og mig svare: det er min Moder og hendes nye Mand. — Nej, nej, jeg burde ikke have sagt det; men Du ser allerede, hvorledes det virker, hvad Fortræd det har gjort mig, og det vil heller ikke gjøre Ellinor bedre, kan Du tro."

Fru Fønss lod Børnene gaa, og blev siddende ene tilbage.

Nej, Tage havde Ret, det havde ikke gjort dem godt; hvor de allerede var kommen langt fra hende i denne korte Time; hvor de saa paa hende, ikke som hendes, men som deres Faders Børn, og hvor de var rede til at slippe hende, blot de havde mærket, at ikke hver eneste Følelse i hendes Hjærte var deres; men hun var jo dog ikke ene og alene Tages og Ellinors Moder, hun var jo dog et Menneske for sig selv, med Liv for sig og Haab for sig, ogsaa uden i Sammenhæng med dem. Men saa ung som hun havde troet, var hun dog maaske ikke. Hun havde mærket det i denne Samtale med sine Børn. Havde hun ikke siddet der, frygtsom, trods sine Ord, og næsten følt sig som den, der havde gjort Indgreb i Ungdommens Ret, og var ikke hele Ungdommens sikre Fordringsfuldhed og dens naive Tyranniskhed gaaet igjennem alt hvad de havde sagt, — det er os det tilkommer at elske, det er vort at Livet det er, og Eders Liv det er at være til for os.

Hun begyndte at forstaa, at det kunde være en Tilfredsstillelse at være helt gammel, ikke at hun ønskede det, men det smilede dog svagt til hende som en fjærn Fred, nu, efter al den Bevægelse hvori hun den sidste Tid havde været, nu, da Udsigten til saa megen Uenighed var saa nær. For hun troede ikke, at hendes Børn vilde komme paa

andre Tanker end dem, de havde, og hun maatte jo dog tale med dem derom igjen og igjen, inden hun opgav Haabet. Det bedste var, at Thorbrøgger rejste straks; naar han ikke var tilstede, vilde Børnene maaske være mindre irritable, og hun kunde komme til at vise dem, hvor ivrig hun var efter at tage alle mulige Hensyn til dem; den første Bitterhed vilde saa faa Tid til at forsvinde og Alting ... nej, hun troede ikke paa, at Alting vilde blive godt.

Det blev da saadan, at Thorbrøgger indvilligede i at rejse til Danmark for at faa deres Papirer i Orden. Foreløbig skulde han saa blive der. Der syntes imidlertid ikke at være vundet Noget ved det. Børnene skyede hende, Tage var altid sammen med Ida eller hendes Fader, og Ellinor skulde altid holde den syge Fru Kastager med Selskab. Og var de saa endelig sammen, hvor var da ikke blot den gamle Fortrolighed, den gamle Hygge, men hvor var de tusinde Samtaleemner, og fandt de endelig et, hvor var saa dets Interesse bleven af? De sad der og holdt en Konversation i Gang som mellem Mennesker, der en Tidlang har nydt Godt af hinandens Selskab og nu skal skilles, og de, der skal rejse, har alle deres Tanker samlede om Rejsens Maal, og de, der skal blive, tænker kun paa, hvordan de skal falde tilbage til et hjemligt Liv og til hjemlige Vaner, naar de Fremmede er rejst.

Der var intet Fællesskab mer i deres Liv, hele Følelsen af at høre sammen, var forsvunden. De kunde tale om, hvordan de skulde indrette sig i næste Uge, næste Maaned, om en Maaned til ogsaa, men det interesserede dem ikke som det var Dage af deres Liv, det drejede sig om, kun som en Ventetid, der skulde overstaas paa den Maade eller paa en anden, for alle tre spurgte de i deres Tanker: og hvad saa? fordi de ingen Tryghed kunde føle til deres Liv, fordi de ingen Grund havde til at bygge det op paa, før det var ordnet, det som havde skilt dem.

Og for hver Dag der gik, glemte Børnene mer og mer hvad deres Moder havde været for dem, saadan som Børn vil glemme, naar de tror, der er blevet gjort dem Uret, tusinde Velgjerninger for en eneste Uret.

Tage var den Blødeste af dem, men ogsaa den, der var dybest saaret, fordi han var den, der havde elsket mest. Han havde grædt i lange Nætter over den Moder, han ikke kunde beholde, just saadan som han vilde, og der var Tider, hvor Erindringen om hendes Kjærlighed til ham var ved at døve hver anden Følelse i hans Bryst. En Dag var han ogsaa gaaet ind til hende og havde bedet og tigget hende om at være deres, deres alene og slet ingen Andens, og han havde jo faaet: Nej. Og dette Nej havde gjort ham haard, og kold ogsaa, en Kulde, som han i Begyndelsen var bleven ængstelig for, fordi der kom saadan en frygtelig Tomhed med det Samme.

Ellinor var det anderledes med, hun havde paa en underlig Maade mest følt det som en Uret mod hendes afdøde Fader, og hun begyndte en Fetishdyrkelse af denne Fader, hun kun ganske dunkelt kunde huske, og gjorde ham saa levende for sig, ved at fordybe sig i Alt, hvad hun havde hørt om ham, spurgte Kastager om ham, og Tage, kyssede hver Morgen og Aften en Portraitmedaillon hun havde af ham, og længtes med en noget hysterisk Længsel efter Breve fra ham, der var der hjemme, og Ting, der havde tilhørt ham.

Samtidig med at Faderen saaledes steg, sank Moderen. Det, at hun havde forelsket sig i en Mand, gjorde hende mindre i Datterens Øjne; hun var ikke Moderen mere, den Ufejlbarlige, den Klogeste, Ypperste, Skjønneste, hun var et Fruentimmer som andre Mennesker, ikke ganske, men fordi hun ikke var det ganske, En, som man netop kunde kritisere og bedømme og finde Svagheder hos og Fejl. Ellinor var glad ved, at hun ikke havde betroet Moderen sin ulykkelige Kjærlighed; hun vidste jo ikke, hvormeget det skyldtes Moderen selv, at hun ikke havde gjort det.

Den ene Dag gik og den anden Dag gik, og dette Liv blev mer og mer utaaleligt, og de følte alle tre, at det var unyttigt, og at det i Stedet for at føre dem sammen, drog dem fra hinanden.

Fru Kastager, der nu var bleven rask, og som slet ikke havde været med til Noget af det, der var foregaaet, men dog var den, der var bedst inde i det af dem Alle, fordi Alting var bleven hende fortalt, hun havde en Dag en lang Samtale med Fru Fønss, der var glad ved at have En, der roligt kunde høre paa, hvordan hun tænkte sig Fremtiden ordnet; og i den Samtale foreslog Fru Kastager, at Børnene tog med hende til Nizza, at Thorbrøgger blev kaldt til Avignon og at de saa lod sig vie. Kastager kunde godt blive og være Vidne.

Fru Fønss vaklede nogen Tid, for det var hende ikke muligt at faa Børnenes Mening at vide, de havde, da det blev dem fortalt, modtaget det med en fornem Tavshed, og da de blev pressede for Svar, havde de blot sagt, at de i dette selvfølgelig maatte rette sig efter hvad hun vilde bestemme.

Saa blev det da som Fru Kastager havde foreslaaet; hun sagde Farvel til Børnene og de rejste, Thorbrøgger kom og de blev viede.

Spanien blev deres Hjem, Thorbrøgger valgte det for Faareavlens Skyld.

Til Danmark var der ingen af dem, der vilde.

Og saa levede de da lykkeligt i Spanien.

Et Par Gange skrev hun til sine Børn, men i den første heftige Vrede over at hun havde forladt dem, sendte de Brevene tilbage. Senere angrede de det jo nok, men de kunde alligevel ikke faa sig til at erkjende det overfor hende og at skrive hende til, og saaledes standsede al Forbindelse imellem dem. Men de hørte jo nu og da, ad andre Veje, om hinandens Liv.

I fem Aar levede Thorbrøgger og hans Kone lykkeligt, men saa blev hun pludselig syg. Det var en hurtigt tærende Sygdom, der nødvendigvis maatte ende med Døden. Kræfterne svandt i Timetal, og en Dag, da Graven allerede ikke mere var langt borte, skrev hun til sine Børn.

"Kjære Børn!" skrev hun, "at I vil læse dette Brev, det veed jeg, thi det vil ikke naa Eder før jeg er død. Vær ikke bange, der er ingen Bebrejdelser gjemt i disse Linjer, kunde jeg kun faa dem til at rumme Kjærlighed nok!

Hvor Mennesker elske, Tage og Ellinor, lille Ellinor, der maa den altid ydmyge sig, som elsker mest, og derfor kommer jeg til Jer endnu en Gang, som jeg i Tankerne vil komme til Jer hver Time paa Dagen saalænge jeg kan det. Den, der skal dø, kjære Børn, er saa fattig; jeg er saa fattig, for hele denne dejlige Verden, som nu i saa mange Aar har været mit rige, velsignede Hjem, den skal tages fra mig, min Stol skal staa tom, Døren skal lukkes paa mig og jeg skal aldrig sætte min Fod der mere. Derfor ser jeg paa Alt

med den Bøn i mit Øje, at det skal holde af mig, derfor kommer jeg og beder Jer elske mig med hele den Kjærlighed, I en Gang gav mig, for husk paa, det at mindes, det er al den Del i Menneskenes Verden, der fra nu af vil være min. Blot at mindes, slet ikke mer.

Jeg har aldrig tvivlet om Eders Kjærlighed, jeg vidste jo saa godt, at det var Eders store Kjærlighed, der voldte Eders store Vrede; havde I elsket mig mindre, havde I ogsaa roligere ladet mig gaa. Og derfor vil jeg sige til Jer, at om det en Dag skulde hænde, at en sorgnedbøjet Mand kom til Eders Dør for at tale med Jer om mig for sin Trøsts Skyld, saa skal I huske, at som han er der Ingen, der har elsket mig, og at al den Lykke, der kan straale fra et Menneskes Hjærte, er gaaet fra ham til mig. Og snart i den sidste store Time vil han holde mig i Haanden naar Mørket kommer, og hans Ord vil være de sidste jeg hører ...

Farvel, jeg siger det her, men det er ikke det Farvel som er det sidste til Jer, det vil jeg sige saa sent, jeg tør, og der skal være al min Kjærlighed deri, og Længsler fra saa mange, mange Aar, og Minder fra den Gang at I var smaa, og tusind Ønsker og tusinde Tak. Farvel Tage, Farvel Ellinor, Farvel saa længe til det sidste Farvel.

Eders Moder."